

Hobergets förskola

Plan mot kränkande behandling 2023/2024

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter.....	4
2	Förskolans och skolans uppdrag	5
	2.1 Barnen och elevernas delaktighet.....	5
	2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet.....	5
	2.3 Personalens delaktighet	5
	2.4 Förankring av planen.....	5
3	Utvärdering	7
	3.1 Utvärdering av fjolårets plan	7
	3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan	7
	3.2 Årets plan	7
4	Kartläggning.....	8
	4.1 Kartläggningsmetoder	8
	4.2 Områden som berörs av kartläggningen.....	8
	4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen	8
	4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen.....	8
	4.5 Resultat.....	8
	4.6 Analys.....	9
5	Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser	10
	5.1 Kommande utvecklingsinsatser.....	10
	5.1.1 Normer och värden.....	10
6	Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier.....	11
	6.1 Barn, elever och vårdnadshavare.....	11
	6.2 Personal anmäler kränkning	11
	6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra	11
	6.3.1 Utred vad som hänt	11
	6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna	12
	6.3.3 Följ upp och utvärdera.....	12
	6.3.4 Dokumentera	12
	6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning	12
	6.4.1 Utred vad som hänt	12
	6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna	13
	6.4.3 Följ upp och utvärdera.....	13
	6.4.4 Viktigt att dokumentera.....	13
7	Begrepp	14

7.1 Diskriminering.....	14
7.2 Direkt diskriminering	14
7.3 Indirekt diskriminering.....	14
8 Trakasserier och kränkande behandling.....	15
8.1 Trakasserier	15
8.2 Kränkande behandling.....	15
8.3 Sexuella trakasserier.....	15
9 Repressalier	16
10 Diskrimineringsgrunder	17
10.1 Kön.....	17
10.2 Könsidentitet eller könsuttryck.....	17
10.3 Etnisk tillhörighet.....	18
10.4 Religion eller annan trosuppfattning.....	18
10.5 Funktionsnedsättning	18
10.6 Sexuell läggning.....	19
10.7 Ålder	19

1 Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskola

Ansvariga för planen

Rektor tillsammans med all personal.

Vår vision

På vår förskola ska alla barn känna att de kommer till en miljö där de är accepterade för den de är och att de ges möjlighet att uttrycka och handla efter sin förmåga. Alla barn skall få uppleva att de är efterfrågade och önskade av alla barn och vuxna på förskolan.

För att uppnå vår vision

- utgår vi alltid från barngruppens behov
- arbetar aktivt med att främja relationen mellan förskolan och hemmet
- utvärderar vi vårt arbete för att få syn på vad som behöver förändras i undervisningen
- stort fokus på värdegrunds arbetet i barngruppen
- tar alla vuxna ansvar för alla barn
- arbetar vi förebyggande mot mobbning, bl.a. genom gruppsamtal, värderingsövningar och genom att ingripa direkt vid konflikter där eleverna behöver vuxenstöd. Vi ingriper också vid *alla* former av kränkningar. Du får vara den du är men inte göra vad du vill.
- samarbetar barnhälsoteamet bestående av specialpedagog samt barnpsykolog.
- är vårdnadshavare välkomna till förskolan både spontant och vid planerade tillfällen.

2 Förskolans och skolans uppdrag

Varje förskola och skola ska se till att varje verksamhet arbetar målinriktat mot kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att varje förskola och skola ska

- Sätta in åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling
- Varje år upprätta en plan mot kränkande behandling
- Involvera barn och elever i det förebyggande arbetet, bland annat med att kartlägga tryggheten på förskolan och skolan för att ta fram planen
- Leva upp till handlingsplikten

2.1 Barnen och elevernas delaktighet

- Pågående värdegrundsarbete med ett metodiskt material, Kanin och Igelkott samt barnkonventionen.
- Genom observationer av barngruppen på ett strukturerat sätt
- Trygghetsvandringar - använda bildkartor på med olika känslor så barnen får visa hur de känner för våra olika utrymmen på förskolan.

2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare informeras vid inskolning, utvecklingssamtal och föräldramöten om vårt arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Planen ska finnas på förskolans hemsida samt att vi lägger ut den i unikum varje gång den utvärderats och uppdaterats.

Resultat av föräldraenkäter.

2.3 Personalens delaktighet

Personalen har analyserat planens innehåll och innebörd.

Vi diskuterar planen under arbetsplatsträffar och vid utvecklingsdagar. Vi håller den vid liv i vardagsarbetet genom arbetet med normer och värden, barns inflytande, barnkonventionen och utvärderar varje år.

2.4 Förankring av planen

Vid utvecklingsdagen i augusti går vi igenom plan mot kränkande behandling och reviderar den tillsammans. Planen finns på förskolans hemsida, den ska även finnas på unikum, vårdnadshavare informeras om den på föräldramöten och vid inskolningssamtal.

Rektor ansvarar för att

- all personal kontinuerlig får uppdatering om plan mot kränkande behandling dess mål och innehåll,

- alla vårdnadshavare får tillgång till plan mot kränkande behandling

Pedagogerna ansvarar för att

- hålla planen levande och återkommande diskutera den på sina avdelningsplaneringar löpande under året,
- uppmuntra vårdnadshavare att läsa den.

3 Utvärdering

3.1 Utvärdering av fjolårets plan

Utvärdering av fjolårets plan

- Utvärderas av personal vid utvecklingsdagarna i aug-23.
- Synpunkter vid utvecklingssamtal.
- Utvärdering har skett med stöd i kvalitetsredovisningar, analys av föräldraenkäter, utvecklingssamtal och formella och informella samtal med vårdnadshavare och personal.

3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Det vi kan se genom enkäterna är att vårdnadshavarna känner i ganska hög grad att deras barn får trygghet och omsorg av personalen på förskolan. Detta år hade vi en svarsfrekvens på 65% mot föregående år då vi låg 22%.

På förskolan finns tydliga rutiner gällande anmälningsskyldigheten till socialtjänsten och förskolan har haft flera anmälningar under året.

Personalen arbetar med olika värdegrundsmaterial där trygghet och säkerhet är i fokus genom att arbeta mycket med ord som: säga stopp, hjälpa varandra och samarbeta, samt med barnkonventionen.

Personalens syn på värdegrunden och hur vi ska behandla varandra och barnen är gemensamt. I det fortsatta arbetet med normer och värden kommer att fortsätta fokusera på ett interkulturellt förhållningsätt för allas lika värde.

Vi behöver utveckla kontakten och kommunikationen med vårdnadshavare för att öka förståelsen för hur viktig deras delaktighet är när det kommer till vårdnadshavarenkäten. Vi fortsätter arbeta för att höja svarsfrekvenserna på enkäterna ytterligare.

3.2 Årets plan

Årets plan ska utvärderas senast 2024-08-31.

Planen kommer att utvärderas genom diskussioner och analyser i arbetslagen, på APT, i medarbetarsamtal, i utvecklingssamtal och på föräldramöten.

I samband med utvecklingsdagarna i augusti kommer hela personalen att gå igenom och utvärdera höst- och vårterminens arbete samt insatser och resultatet från de kommunövergripande enkäterna.

Rektor tillsammans med personalen ansvarar för utvärderingen.

4 Kartläggning

4.1 Kartläggningsmetoder

- Aktiva närvarande pedagoger
- Utvecklingssamtal.
- Personal -och föräldraenkäter.
- Trygghetsvandringar

4.2 Områden som berörs av kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen

- Prioriterat mål för förskolan att arbeta med att vara aktiva närvarande pedagoger.
- Utvärdering av planen vid utvecklingsdagar.
- Skyddsronder
- APT
- Medarbetarsamtal

4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

- Utvecklingssamtal med vårdnadshavare.
- Föräldramöten.
- Föräldraenkät.
- Värdegrundsarbete.
- Trygghetsvandringar.
- Observationer.

4.5 Resultat

Personalen på avdelningarna organiserar så att det finns vuxna där barn leker både inom- och utomhus. Detta för att barn ska vara trygga och för att förhindra utanförskap. Arbetsmaterialet, Kanin och Igelkott samt barnkonventionen används som metod för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Materialet är indelat i olika värdegrundsområden och arbetet pågår hela året.

Vi upplever att värdegrundsmaterialet är roligt för barnen och att de kan omsätta kunskaperna till handling. Det är ett prioriterat område och ingår i lönekriterierna att vara en aktivt närvarande pedagog för att arbeta med tryggheten på förskolan för alla barn och vuxna.

4.6 Analys

Det vi kan se är att personalen behöver bli bättre på att sprida ut sig på gården, under hela dagen, om vi ska upprätthålla trygghet och förhindra utanförskap.

Vi ser att arbetsmaterialet Kanin och Igelkott samt arbetet med barnkonventionen ger barnen verktyg för att börja lösa konflikter med varandra istället för att bråka samt att barnen blir mer medveten om rätten till sin egna kropp och sin delaktighet,

5 Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser

5.1 Kommande utvecklingsinsatser

5.1.1 Normer och värden

Förskolan har goda resultat gällande trygghet i både vårdnadshavar- och personalenkäten. Hobergets förskola fortsätter med återkommande diskussioner kring vad det innebär att gestalta, förmedla och förankra grundläggande värden i den dagliga verksamheten.

I förskolan är pedagogerna uppmärksamma på att ge barnen samma möjligheter att utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller i det dagliga arbetet. Däremot ser förskolan att det behövs mer kunskap för att utveckla arbetet med jämställdhet. Det innebär så mycket mer än att bara begrunda de stereotypa uppfattningarna. För att lyckas ser förskolan att personalen behöver mera fortbildning och kompetenshöjande insatser ur ett jämställdhetsperspektiv. Förskolan behöver skaffa kunskap om sakförhållanden därför kommer detta vara ett prioriterat mål för hela Hamreområdet läsåret 2023/2024.

Förskolan kommer även arbeta vidare utifrån ett interkulturellt förhållningssätt. Det innebär att genom dagliga samtal och undervisning arbetar pedagogerna ständigt med förståelse och utvecklar respekt för alla människors lika värde. Det läggs stor vikt vid att utveckla den kulturella identiteten samt tryggheten hos varje barn, förskolan behöver utveckla och bli bättre på att samarbeta med vårdnadshavarna så att det blir en tillitsfull relation mellan förskolan och hemmet.

Pedagogerna är väl förtrogna med planen för diskriminering och kränkande särbehandling och uppmärksamma på om någon vuxen utsätter ett barn för diskriminering och kränkande behandling, samt om barn utsätter varandra för trakasserier och kränkande behandling. Utvärderingen av planen är ett utvecklingsområde under rektors ansvar.

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
Att öka kunskapen hos pedagogerna i arbetet med jämställdhet	Bokcirkel	2024-06-30	Linda Toresson	Främjande & förebyggande åtgärd
	Föreläsning	2024-01-31	Linda Toresson	

6 Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier

Enligt Skollagen ska personalen **anmäla** till rektorn om de får veta att barn/elev känt sig kränkt. Rektorn ska i sin tur anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen. Skyldigheten gäller inte bara vid upprepade kränkningar, utan även vid enstaka händelser. Ingen värdering av allvaret i händelsen ska göras före anmälan.

Uppgifterna som anmäls ska **utredas**. En utredning ska inledas så snart någon som arbetar på förskola/skola får veta att en elev känt sig kränkt. Med utredningen som utgångspunkt ska **åtgärder** vidtas som får eventuella konstaterade kränkningar att varaktigt upphöra.

6.1 Barn, elever och vårdnadshavare

Personal anmäler till rektorn.

Vårdnadshavare berättar för personal eller direktkontakt med rektorn.

Barn berättar för personal.

6.2 Personal anmäler kränkning

Personalen anmäler händelsen snarast (helst samma dag) i Stella. Rektor och huvudman får då meddelande om att anmälan gjorts.

6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra

6.3.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskild kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om ett barn eller en elev har blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att snabbt vidta åtgärder. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Tänkbara åtgärder kan vara att

- samtala med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare
- samtala med den i personalen som har utsatt barnet eller eleven för kränkande behandling
- hålla ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda
- tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker
- se över gruppindelningar och schemaläggning
- göra insatser med hjälp av kurator och psykolog
- genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

6.3.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomförs nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.3.4 Dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer generella insatser.

6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning

6.4.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska utredningen genomföras av person utsedd av skolchef.

Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare

- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskilt kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om personal har utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska närmsta chef besluta om åtgärder mot denne. Beslut om arbetsrättsliga åtgärder ska alltid konsulteras med HR-avdelningen. I sådana ärenden ska skolchef informeras.

6.4.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomför nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.4.4 Viktigt att dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

7 Begrepp

7.1 Diskriminering

Diskriminering är när förskola/skola på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

7.2 Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

7.3 Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan förskola/skola indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

8 Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

8.1 Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

8.2 Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

8.3 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens/elevernas lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

9 Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

10 Diskrimineringsgrunder

10.1 Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst (sexuella trakasserier)

10.2 Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoulett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. (trakasserier)

10.3 Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

10.4 Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (diskriminering)

10.5 Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]
- Patrik som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta stilla. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!". (diskriminering och trakasserier)

10.6 Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. (trakasserier)
- På skolan anordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. (diskriminering)

10.7 Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men det fortsätter i alla fall. (trakasserier)